

ΠΟΛΙΤΙΚΗ • ΣΚΕΨΕΙΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ

Συνταγματική αναθεώρηση ή θεσμική ακινησία

Δημοσιεύθηκε από Team MyPortal.Gr | 03/08/2026, 11:17

Του Αργύρη Αργυριάδη

Δικηγόρου – Μέλους Κεντρικής Πολιτικής Επιτροπής ΠΑΣΟΚ

Η τροποποίηση του καταστατικού χάρτη της χώρας είναι μια δυσκίνητη διαδικασία. Προϊόν μιας διαχρονικής παθογένειας του πολιτικού συστήματος που έχει μάθει να ανταγωνίζεται και όχι να συνδημιουργεί. Ο τρόπος αναθεώρησης του Συντάγματος, δυστυχώς, εγκυμονεί κινδύνους και κρύβει εκπλήξεις. Τούτο οφείλεται στην πρόβλεψη του Συνταγματικού νομοθέτη η διαδικασία αναθεώρησής του να επιτάσσει τη συναίνεση δύο Κοινοβουλίων, συνήθως διαφορετικών σε σύνθεση και πολιτικούς συσχετισμούς. Ωστόσο, η επαυξημένη συναίνεση στην πρώτη Βουλή ουδόλως διασφαλίζει το περιεχόμενο των αλλαγών. Δηλαδή το ίδιο το γράμμα των νέων συνταγματικών διατάξεων.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το Σύνταγμά μας, αν η πρόταση για αναθεώρηση του Συντάγματος στην πρώτη, προτείνουσα Βουλή λάβει την πλειοψηφία των 3/5 του συνόλου των βουλευτών (δηλαδή 180 βουλευτών), τότε η επόμενη Βουλή μπορεί να αποφασίσει σχετικά με τη διατύπωση των αναθεωρητέων διατάξεων με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών (δηλαδή μόλις με 151 βουλευτές).

Για παράδειγμα, μπορεί η πρώτη βουλή (προτείνουσα) να αποφασίσει να αναθεωρήσει το άρθρο 86 του Συντάγματος κατά τρόπον τέτοιο, ώστε οι υπουργοί να λογοδοτούν -κατόπιν θεσμικών εγγυήσεων- στο φυσικό τους Δικαστή και η επόμενη (αναθεωρητική) βουλή να θεσπίσει το ακριβώς αντίθετο διατηρώντας ένα σύστημα ανάλογο με το σημερινό (όπως για παράδειγμα προτείνει σήμερα η ΝΔ). Η συναίνεση στην προτείνουσα βουλή οδηγεί σε θεσμική ακινησία στην αναθεωρητική.

Μια «αναθεώρηση του Συντάγματος θα έπρεπε να προβλέπει, πρώτα πρώτα, την αλλαγή του τρόπου ... αναθεώρησής του». Ταυτόχρονα, θα έπρεπε να είναι μια γόνιμη επιστημονική και πολιτική διαδικασία που θα οδηγούσε στην αντιμετώπιση των ποικίλων παθογενειών που έχουν διαμορφώσει ένα βαθύ έλλειμμα εμπιστοσύνης της Ελληνικής κοινωνίας απέναντι στους θεσμούς, στη Δικαιοσύνη και συνολικά στη λειτουργία του πολιτικού συστήματος.

Για το ΠΑΣΟΚ, η αναθεώρηση του Συντάγματος πρέπει να έχει σαφές μεταρρυθμιστικό και προοδευτικό πρόσημο. Να ενισχύει τη διάκριση των εξουσιών, τη λογοδοσία, τη διαφάνεια και την ανεξαρτησία των θεσμών και όχι να διευρύνει την επιρροή της εκάστοτε κυβερνητικής πλειοψηφίας πάνω σε αυτούς.

Κεντρικό ζήτημα αποτελεί η ενίσχυση της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης. Ο τρόπος επιλογής της ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων πρέπει να επανεξεταστεί, ώστε να περιοριστεί η καθοριστική εξάρτηση από την εκτελεστική εξουσία και να ενισχυθούν οι εγγυήσεις θεσμικής αυτονομίας. Παράλληλα, απαιτείται ουσιαστική αναβάθμιση των ανεξάρτητων αρχών, με διαδικασίες που θα διασφαλίζουν ότι δεν μετατρέπονται σε αντικείμενο κομματικού ελέγχου ή ότι θα παρεμποδίζονται στο έργο τους, όπως έγινε στο πρόσφατο παρελθόν, στην περίπτωση του σκανδάλου των υποκλοπών.

Αναγκαία είναι επίσης η επανεξέταση του άρθρου 86 περί ευθύνης υπουργών, ώστε να εμπεδωθεί στην κοινωνία ότι κανένα δημόσιο αξίωμα δεν συνεπάγεται προνομιακή μεταχείριση απέναντι στον νόμο. Η πολιτική ευθύνη και η ποινική ευθύνη πρέπει να διακρίνονται με σαφήνεια, χωρίς όμως να δημιουργούνται θεσμικά καταφύγια ατιμωρησίας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η αναθεώρηση του άρθρου 16. Μετά την εσφαλμένη – κατά την επιστημονική κρίση του υπογράφοντος – κατά πλειοψηφία απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (στην οποία τα επιχειρήματα της μειοψηφίας ήταν αρκούντως πειστικά) η σημασία του άρθρου αποκτά νέο περιεχόμενο. Ζητούμενο είναι να επαναδιατυπωθεί κατά τρόπο που θα εμποδίζει την «εμπορευματοποίηση των πτυχίων», θα διασφαλίζει το μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα των μη κρατικών πανεπιστημίων και θα θέτει ως απόλυτη προτεραιότητα την ενίσχυση του δημόσιου πανεπιστημίου, θεσπίζοντας αυστηρούς κανόνες ποιότητας και πραγματικές εγγυήσεις εποπτείας για οποιαδήποτε αλλαγή στο χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης.

Ταυτόχρονα, η συνταγματική αναθεώρηση μπορεί να ανοίξει τη συζήτηση για ισχυρότερες εγγυήσεις κοινωνικών δικαιωμάτων, για την προστασία του κοινωνικού κράτους, του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, αλλά και για μεγαλύτερη διαφάνεια στη λειτουργία του πολιτικού συστήματος.

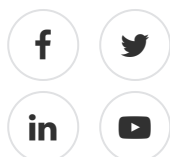
Το ΠΑΣΟΚ έχει ιστορικά συνδέσει την παρουσία του με μεγάλες θεσμικές μεταρρυθμίσεις. Σήμερα, στο πλαίσιο της συνταγματικής αναθεώρησης διατυπώνει ρεαλιστικές προτάσεις με προοδευτικό πρόσημο. Αντιλαμβάνεται τις προκλήσεις τις νέας εποχής και επιζητεί την αναγέννηση της χώρας μέσα από την αποσυγκέντρωση εξουσίας, τη δημιουργία νέων θεσμικών αντιβάρων, την ενίσχυση των διαδικασιών λογοδοσίας. Εμπιστευόμαστε τη Δημοκρατία, θωρακίζουμε το Σύνταγμα.

Δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα “Πολιτική” την 01/08/2026

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

ΚΑΤΕΒΑΣΤΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΑΣ

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ

Αριθμός ΜΗΤ: 242026

